

Onregelmatigheden en opnieuw afnemen examen op grond van artikel 43 Eindexamenbesluit in examenjaar 2015

In het examenjaar 2015 is voor totaal 850 leerlingen in het voortgezet onderwijs een gemaakt centraal examen van een specifiek vak door de inspectie ongeldig verklaard. De eindexamenkandidaten kregen de gelegenheid om het examen voor dat vak opnieuw te maken.

Ter vergelijking: in het examenjaar 2013 is voor totaal 420 leerlingen het examen ongeldig verklaard en in examenjaar 2014 waren het 1690 leerlingen. In 1133 gevallen betrof het toen een fout bij het flexibele examen Wiskunde bij vmbo-kb, Zonder deze leerlingen ging het vorig jaar om 557 leerlingen.

De redenen om de 850 examens ongeldig te verklaren waren verschillend: uitval van het netwerk, hardware problemen, het afnemen van een verkeerd examen/niveau, te weinig tijd of onrust in examenzaal, het niet voorlezen van errata, verkeerde examen/niveau en hulpmiddelen die wel/niet gebruikt mochten worden. Hieronder volgt een verdere specificatie van de onregelmatigheden en de aantallen leerlingen die een examen opnieuw hebben afgelegd of waarvan een deel van het examen ongeldig is verklaard.

A. flexibele digitale examens en cspe minitoetsen vmbo-BB/KB

Examenjaar 2015 was een minder bewogen jaar voor de flexibele digitale examens dan het jaar ervoor. In 2014 kende het digitale examen Wiskunde KB namelijk een probleem met de rekenmachine. Daarom werden alle scholen in de gelegenheid gesteld om afnames voor wiskunde vmbo-k ongeldig te laten verklaren. Dit betrof toen 1133 leerlingen.

Laten we dit landelijke incident van 2014 buiten beschouwing dan zien we dat het aantal ongeldig verklaarde digitale flexibele examens en cspe minitoetsen in 2015 met 280 ca.17% hoger ligt dan in examenjaar 2014 (239 ongeldig verklaarde flexibele digitale examens).

<i>Vmbo onderwijssoort</i>	<i>Aantal scholen</i>	<i>Aantal kandidaten</i>
BB	27	76
KB	48	204
Totaal	75	280

(tabel 1. Aantallen ongeldig verklaarde flexibele digitale examens en cspe minitoetsen 2015)

De redenen om het werk ongeldig te verklaren waren van technische, maar ook van niet-technische aard. Hierna volgen de verschillende redenen waarom het examenwerk van leerlingen ongeldig is verklaard.

<i>Redenen</i>	<i>Aantal kandidaten</i>
Technische redenen	173
Verkeerde examen (nieuw examen in plaats van 'bezem' examen)	24
Verkeerde niveau	21
Te weinig tijd gekregen	16
Onrust in examenzaal	13
Twee maal cspe minitoets gemaakt zonder dat er sprake was van herkansing	10
Geen examenfaciliteit in verband met handicap	7
Verkeerde of geen hulpmiddelen toegestaan	6

Verkeerde instructie bij de cspe minitoets	3
Examen ongewild voortijdig afgesloten	2
Diversen (onwel bij afname, privé omstandigheden, te laat, of starten bij afwezigheid kandidaat)	5
Totaal	280

(tabel 2. redenen ongeldig verklaarde digitale flexibele examens en cspe minitoetsen vmbo bb/kb 2015)

Het aantal ongeldig verklaarde examens om technische redenen ligt met 173 gevallen in 2015 36% hoger dan in 2014 (127 gevallen). Het aantal ongeldig verklaringen om niet-technische redenen ligt daarentegen iets lager dan in 2014: 107 ongeldig verklaarde examens in 2015 tegen 112 in 2014.

B. Papieren examens

Wat betreft de centraal schriftelijke 'papieren' examens heeft er ook in examenjaar 2015 een substantieel aantal onregelmatigheden bij de afname op scholen plaatsgevonden; hierbij is voor 240 leerlingen examenwerk ongeldig verklaard. Dit is 8% meer dan vorig examenjaar en 128% meer dan in examenjaar 2013. Toen betrof het respectievelijk 222 leerlingen (2014) en 105 leerlingen (2013). Hierbij is het goed om te realiseren dat sommige meldingen van onregelmatigheden meerdere kandidaten aangaat en dat niet iedere onregelmatigheid tot gevolg heeft dat werk ongeldig verklaard wordt. Leerlingen mogen immers in de meeste gevallen de score afwachten om vervolgens te besluiten het werk 'ongeldig te verklaren'. Hieronder volgt een overzicht van redenen waarom het centraal schriftelijk examen ongeldig verklaard en opnieuw afgelegd is.

<i>Redenen</i>	<i>Aantal kandidaten</i>
Erratum niet voorgelezen	93
Onwel geworden tijdens examen	54
Verkeerd examen (o.a. nieuw i.p.v. bezem of vice-versa)	41
Geen faciliteiten	13
Privé omstandigheden	13
Examenwerk zoekgeraakt	5
Technisch probleem bij examen op tekstverwerker	3
Foute voorlichting school bij herkansing	2
Overig	16
Totaal	240

(tabel 5. Redenen ongeldig verklaarde centraal schriftelijke examens 2015)

C. Rekentoets

Wat betreft de rekentoets kwamen er in examenjaar 2015 63 meldingen met betrekking tot onregelmatigheden bij niveau 2F, waarbij voor 171 leerlingen de toets ongeldig is verklaard. Met betrekking tot niveau 3F zijn er 40 meldingen gedaan, waarbij voor 159 leerlingen de toets ongeldig is verklaard. Het totaal aantal ongeldig verklaarde rekentoetsen is met 330 fors hoger ten opzichte van het vorige examenjaar (95) en het examenjaar 2013 (230).

<i>Referentieniveau</i>	<i>Aantal scholen</i>	<i>Aantal kandidaten</i>
2F	63	171 (waarvan 4 maal 2ER*)
3F	40	159 (waarvan 19 maal 3ER)
Totaal	103	330

(tabel 3. Aantallen ongeldig verklaarde rekentoetsen 2015)

*ER= Extra Rekenproblemen

In 2014 en 2013 waren er respectievelijk 22 en 34 meldingen met betrekking tot niveau 2F, waarbij voor respectievelijk 67 (2014) en 182 (2013) leerlingen de toets ongeldig is verklaard. Met betrekking tot niveau 3F waren er respectievelijk 11 (2014) en 19 (2013) meldingen gedaan. Daarbij is voor respectievelijk 28 (2014) en 48 (2013) leerlingen de toets ongeldig verklaard. De redenen om de rekentoets ongeldig te verklaren waren voor bijna de helft van technische aard.

<i>Redenen</i>	<i>Aantal kandidaten</i>
Technische redenen	151
Start examen vanaf tweede helft opgaven	33
Verkeerde niveau	26
Onterecht eigen rekenmachine gebruikt	24
Te weinig tijd gekregen	21
Stroomstoring	16
Rekentoets gestart bij afwezigheid kandidaat	13
Verkeerde versie (regulier in plaats van ER)	11
Nogmaals een toets gemaakt op een hoger niveau	10
Onwel geworden tijdens rekentoets	7
Diversen (onder andere geen faciliteiten verleend, DOS aanval, slecht geluid, ongewild voortijdig afsluiten rekentoets en onrust in afnameruimte)	18
Totaal	330

(tabel 4. redenen ongeldig verklaarde rekentoetsen VO 2F en 3F 2015)

D. Onregelmatigheden door personeelslid

Bij het examen van 2015 waren er vier meldingen van een redelijk vermoeden van onregelmatigheden door een personeelslid. Dit betrof twee meldingen over CSPE's en twee meldingen over centraal schriftelijke examens. Hierbij is in één *geval* door de inspectie daadwerkelijk vastgesteld dat er sprake was van een onregelmatigheid door toedoen van een personeelslid. Bij dit ene geval waren zeven leerlingen direct betrokken en hun werk is *gedeeltelijk* ongeldig verklaard. De betreffende leerlingen hebben geen punten ontvangen voor de vragen waarbij onregelmatigheden in de antwoorden zijn vastgesteld. Hierna is hun score opnieuw vastgesteld. De zeven kandidaten hebben vervolgens de mogelijkheid gekregen om het werk na ontvangst van hun cijfer alsnog geheel ongeldig te laten verklaren. Geen van de kandidaten heeft hiervan gebruik gemaakt.

In 2014 waren er nog acht meldingen van een redelijke vermoeden van een onregelmatigheid door toedoen van een personeelslid. Bij zes meldingen kon toen worden vastgesteld dat er daadwerkelijk sprake was van een onregelmatigheid. Dat betrof het werk van 124 leerlingen.

In het geval van onregelmatigheden door een personeelslid is het aan het schoolbestuur om disciplinaire of arbeidsrechtelijke maatregelen te nemen.

E. Schending geheimhouding

De inspectie heeft daarnaast tijdens de examenperiode drie schoolbesturen benaderd vanwege een redelijk vermoeden van schending van de geheimhouding rond de examens door docenten. Dit betrof het via Twitter voortijdig openbaar maken van een vraag uit het vwo examen Frans en het via Twitter discussiëren over opgaven van de rekentoets. Deze drie incidenten hebben verder geen gevolgen gehad voor examenkandidaten.